

Het boek Ruth
- Ruth 4-

2014-10

Gij leidt in uw goedertierenheid [bə · has · də · kā]

het volk dat Gij verlost hebt; [gā · 'ā · lə · tā;]

Gij leidt het door uw kracht
naar uw heilige woonstede.

(Ex. 15:13)

Oplezen tussen de schoven van Ruth 2 & 3

... uit de vorige hfdstn ...

▶ Het *berouw* van Naomi?

- ▶ Ruth 2:22: Toen zeide Noömi tot Ruth, haar schoondochter: Het is goed, mijn dochter, dat gij met zijn arbeidsters uitgaat, opdat men u op een ander veld niet hard valle.

Oplezen tussen de schoven van Ruth 2 & 3

- ▶ **Loon** in het boek Ruth (bijv. dubbel in 2:12: vergelden + loon)
- ▶ → God is een beloner van wie Hem zoeken! (Hebr.11:6)
- ▶ Loon vormt in Ruth zelfs niet de drijfveer, maar is de **zegen** die men de ander toewenst

De ultieme *hesed*: de *hesed* van God zelf

- ▶ Vgl. Spr. 13:21: Het kwaad vervolgt de zondaren, maar de rechtvaardigen **vergelddt** Hij het goede.
- ▶ Spr. 19:17: Wie zich over de arme ontfermt, leent de Here; Hij zal hem zijn weldaad **vergeldden**.

Oplezen tussen de schoven van Ruth 2 & 3

▶ Vgl. ook:

▶ Jes. 40:10:

Zie, de Here Here zal komen met kracht en zijn arm zal heerschappij oefenen; zie, zijn **loon** is bij Hem en zijn **vergelding** gaat voor Hem uit.

▶ Openbaring 22:12

Ik kom spoedig, en heb het **loon** bij me om iedereen te **belonen** naar zijn daden.

[Telos: ... om ieder te **vergeldden** zoals zijn werk is]

Handelen in geloof

- ▶ **Ruth 1:** Ruth bewijst **hesed** aan Naomi, terwijl ze gaat schuilen onder de vleugels van de God van Israël
- ▶ **Ruth 2:** Ruth gaat verwachtingsvol uit, om aren te lezen ‘achter hem die mij genegen zal zijn’ - **Boaz handelt ruimhartig naar de geest van de wet**
- ▶ **Ruth 3:** Ruth gaat gehoorzaam (aan de raad van Naomi) uit en schuilt onder de vleugels van Boaz
- ▶ **Ruth 4:** Boaz gaat vertrouwend naar de poort, en is de lossen ‘niet genegen u te lossen’ (3:13) dan zal Boaz lossen - **Hij handelt naar de geest van de wet**
- ▶ → **Viermaal werkt God op de achtergrond mee**

Boek Ruth: indeling in episodes

▶ **Algemeen 4 episodes**

- ▶ **1^e : Naomi's verhuis van Betlehem naar Moab en terug
(Ruth 1 - leegte)**
- ▶ **2^e : Ruth vertrekt van bij Naomi naar Boaz en keert terug
(Ruth 2 - zoeken)**
- ▶ **3^e : idem - Ruth vertrekt van bij Naomi naar Boaz en keert terug
(Ruth 3 - vinden)**
- ▶ **4^e : geen vertrek en terugkeer, maar lineair verloop – van afzegging van de concurrent, naar de vereniging van Ruth & Boaz, naar de geboorte van hun kind
+ Finaal: geslachtsregister met open horizon en nieuwe toekomst
(Ruth 4 – volheid)**

Structuur Ruth 1

- ▶ A. honger (1:1)

- ▶ B. emigratie vanuit Betlehem (1:1)

- ▶ C. 'Naomi' = blijdschap (1:2-5)

- D. Moab inruilen voor Betlehem (1:6-7)

- E. Naomi zei: (1:8)

- > Ga heen

- > Keer terug

- > de HERE bewijze u liefde [hesed]

- > de HERE geve u dat gij rust moogt vinden!

- F. Naomi kust Orpa en Ruth ten afscheid (1:9)

- G. allen wenen luid

- ▶ **Centraal: 'ik ben te oud om te baren' (1:11-13)**

- G. allen wenen luid (1:14)

- F. Orpa kust Naomi ten afscheid (1:14-15)

- E'. Ruth zei: (1:16-17)

- > waar gij zult heengaan, zal ik heengaan

- > waar gij zult vernachten, zal ik vernachten

- uw volk is mijn volk en

- uw God is mijn God

- > waar gij zult sterven zal ik sterven

- > en daar zal ik begraven worden

- D'. Bethlehem binnenkomen ipv Moab

- ▶ C'. Mara = bitter (1:20, 22)

- ▶ B'. Immigreren in Bethlehem (1:22)

- ▶ A'. gerstenoogst

Structuur boek Ruth

- ▶ **A Naomi te oud om te baren (hfdst. 1)**
- ▶ **B De mogelijke lossers voorgesteld (2:1)**

- ▶ **C Het plan van Ruth en Naomi vangt aan (2:2)**
- ▶ **D Ruth en het veld van Boaz (2:3)**
- ▶ **E Boaz komt uit Bethlehem (2:4)**
- ▶ **F Boaz vraagt 'Bij wien behoort deze jonge vrouw' (of 'wie is ze') (2:5-7)**
- ▶ **G Boaz voorziet in eten voor Ruth en Ruth brengt een efa gerst naar Naomi (2:8-18)**
- ▶ **H Naomi zegent Boaz (2:19)**
- ▶ **I Boaz is degene in de positie om te lossen (2:20)**
- ▶ **J Ruth sluit zich aan bij Boaz' arbeidsters (2:21-23)**
- ▶ **Scharnierpunt - K Het plan van Naomi en Ruth om rust te verkrijgen (3:1-8)**
- ▶ **J' Ruth vraagt om Boaz' bescherming en noemt zich zijn dienstmaagd (3:9)**
- ▶ **I' Ruth vraagt Boaz op te treden als lossers (3:9)**
- ▶ **H' Boaz zegent Ruth (3:10)**
- ▶ **G' Boaz belooft Ruth te huwen en Ruth brengt zes maten gerst naar Naomi (3:11-15)**
- ▶ **F' Naomi vraagt, 'Hoe is het, mijn dochter?' (of: hoe ging het?) (3:16-18)**
- ▶ **E' Boaz gaat naar Bethlehem (4:1)**
- ▶ **D' Ruth en een veld (4:2-12)**
- ▶ **C' Het plan van Ruth en Naomi voltooid – huwelijk (4:3)**
- ▶ **B' Het ontbreekt niet aan een lossers (4:14-16)**
- ▶ **A' Naomi krijgt een zoon (4:17)**

- ▶ **+ appendix: wat een zoon! – de grootvader van koning David (4:19-22)**

Aanvulling bij het schema

- ▶ Bij G: **Boaz voorziet in eten voor Ruth en Ruth brengt een efa gerst naar Naomi (2:8-18)**
- ▶ Je kunt ook stellen: Ruth wordt deel van de Boaz-clan:
 - ▶ Dienstknechten moeten haar water aanbieden
 - ▶ Ze moet behandeld worden als een van de dienstmaagden en kan met het huishouden mee eten

Vergelijking Ruth 1:1-5 / Ruth 4:13-17

Ruth 1:1-5	gelijkenissen/tegenstellingen	4:13-17
71 woorden	lengte in het Hebreeuws	71 woorden
honger in Bethlehem (v1)	omstandigheden	huwelijk in Bethlehem (v13)
het land verlaten en in gevaar	gezinssituatie	terug in het land en terug gevestigd
huwelijken, daarna dood	algemene sfeer	huwelijk, dan leven
tegegehouden: onvruchtbaarheid (v.4-5)	Gods hand / zegen	geschonken: bevruchting/geboorte (v14)
geen hoop in zicht (v5)	kans op hulp	lossers: Boaz en Obed (v14-15)
weduwe van een gestorven zoon (Machlon) (v5)	Status van Ruth / betekenis voor Naomi	Beter dan zeven zonen (v15)
klemt Ruth en Orpa vast in verdriet/leegte	Naomi's gevoelens	klemt Obed vast in vreugde
inleidend stuk vh boek	literaire rol	slotstuk van het boek

Verdere vergelijking Ruth 1 – Ruth 4

1:6-22	gelijkenissen/verschillen	4:1-12
van Moab naar Bethlehem	initiële reis	van het veld naar Bethlehem
3 (Naomi, Orpa, Ruth)	openingspersonages	3 (Ruth, onbekende lossers, Boaz)
dood van de echtgenoten (1:8, 11-13); geen lossers (beschikbaar)	onmiddellijk probleem	onbekende lossers staat in de weg
1 houdt vol, 1 verdwijnt	dynamiek in het verhaal	1 houdt vol, 1 verdwijnt
Naomi's woorden; Orpa vertrekt; Ruth wijdt zich toe	verloop vd gebeurtenissen	Boaz' woorden, onbekende lossers vertrekt; Boaz wijdt zich toe
de eerste stappen	scharniergebeurtenissen	de definitieve stappen
begin van de oogst	tijdstip	einde van de oogst
helemaal in opschudding (1:19)	impact op de stad	enthousiast over het huwelijk (4:11-12)
Sara (te oud)	allusie naar eerdere grote figuren	Rachel en Lea; Tamar
hoop (1:8), geloof (1:16-17), boosheid (1:13; 20-21)	focus op God	De HERE geeft nageslacht (4:11-12)
vrouwen in Bethlehem (1:19)	bijkomende stemmen	getuigen in de poort (4:11-12)
bitter van de leegte (1:20-21)	slothouding	verblijd door de vervulling
dood van de echtgenoten (1:8, 11-13)	achtergrondprobleem	verdwijnen van de naam (4:5-10)
de Moabietische (1:22)	precieze beschrijving van Ruth	de Moabietische (4:5,10)

Boaz in de poort van Bethlehem

- ▶ Boaz bevestigd als ‘gibbor hayil’, een man van waarde
- ▶ De uitgestelde suspens draagt bij tot de climax v/h slot

Boaz in de poort

- ▶ De oudsten moeten beslissen
- ▶ Wil Boaz naar recht handelen, moet hij de wet in ere houden en ze niet naast zich neer leggen
- ▶ **Complicatie:** de nadere lossen, wiens rechten moeten gerespecteerd worden
- ▶ **God blijkt in het verhaal groter dan zijn wet,** maar de wet die Hij gaf wordt eer aangedaan en niet terzijde geschoven

Verband met het Wekenfeest

- ▶ Ruth wordt gelezen op het Wekenfeest (pinksteren)
- ▶ Dit feest viert ook het **geven van de Wet** aan Israël en toont wat het betekent de Wet echt te houden
- ▶ Waarschuwing **niet wettisch** te worden, maar het **hart en doel** van de Wet te verstaan en haar plaats in het leven van elke dag

Boaz in de poort van Bethlehem

- ▶ Handelt onbaatzuchtig, krachtdadig en *doordacht*

	Verwoording tgo. de nadere lossen	uitgebreidere verwoording in de wettelijke eed
het land	het stuk land dat aan onze broeder Elimelech toebehoorde	Al wat Elimelech heeft toebehoord en al wat Chiljon en Machlon heeft toebehoord
Ruth	Ruth, de Moabietische, de vrouw van de gestorvene	Ruth, de Moabietische, de vrouw van Machlon
doel van het huwelijk	om de naam van de gestorvene op zijn erfdeel in stand te houden	om de naam van de gestorvene op zijn erfdeel in stand te houden. Zo zal de naam van de gestorvene niet uitgeroeid worden uit zijn broederen en uit de poort zijner woonplaats

De nadere lossen

- ▶ ‘Gij daar ...’ → anoniem
 - ▶ Bewust in een boek waar namen talrijk zijn
- ▶ Weliswaar nader in de natuurlijke orde, maar God wijkt daar vaak van af
- ▶ Stelt eigenbelang voorop, bewijst geen *hesed*
- ▶ Geen oog voor de beloften van God en zijn voorschriften
 - ▶ Lossing van land: Lev. 25:23-28 ... want het land is van Mij ...
 - ▶ Zwagerhuwelijk: Deut 25:5-10 ... opdat diens naam uit Israël niet uitgewist worde ...

Boaz is wel getrouw

- ▶ Boaz' doelen zijn duidelijk: land en nageslacht; de naam in stand houden (4: 3 en 9-10)
 - ▶ Toen zeide hij tot de lossers: Noömi, die uit het veld van Moab teruggekeerd is, verkoopt **het stuk land**, dat aan onze broeder Elimelek toebehoorde.
 - ▶ Hierop zeide Boaz tot de oudsten en tot al het volk: Gij zijt heden getuigen, dat ik al wat Elimelek heeft toebehoord en al wat Kiljon en Machlon heeft toebehoord, koop uit de hand van Noömi; ¹⁰ook Ruth, de Moabitische, de vrouw van Machlon, verwerf ik mij tot vrouw **om de naam van de gestorvene op zijn erfdeel in stand te houden. Zo zal de naam van de gestorvene niet uitgeroeid worden uit zijn broederen en uit de poort zijner woonplaats.**

God zegent in voorzienigheid

- ▶ **4:1: En zie**, daar ging de lossen voorbij
 - ▶ Vgl. 2:4: **En zie**, Boaz kwam uit Bethlehem en hij zeide tot de maaiers: De HERE zij met u...
- ▶ De rol van het toeval – meer dan 2:3 alleen (Bij geval trof zij ...)
- ▶ God beveelt een redding op *microniveau* die leidt tot redding op *macroniveau* in de komst van Jezus Christus

Het volk i/d poort & de oudsten zegenen

- ▶ Periode van de aartsvaders (-moeders) verbonden met het tijdperk van de koningen
- ▶ Drievoudige zegen: 4:11-12
 - ▶ De Here make de vrouw die in uw huis komt, als Rachel en Lea, die beiden het huis van Israël gebouwd hebben!
 - ▶ Handel dan kloek [ha yil] in Efrata en maak u een naam in Betlehem;
(Eng.: *May you have standing in Ephrathah and be famous in Bethlehem*)
 - ▶ uw huis worde als het huis van Peres, die Tamar aan Juda baarde, door het kroost dat de Here u geven zal uit deze jonge vrouw!

Moeders van Israël

- ▶ Rachel en Lea: uit hen werd het volk gebouwd
- ▶ Perez: met hem kende de koninklijke stam Juda zijn doorbraak (ook de betekenis van zijn naam)
- ▶ Tamar, de moeder van Perez:
 - ▶ Ruth als antitype van Tamar, de schoondochter van Juda die zich als hoer kleepte en haar schoonvader verleidde om een zoon te verkrijgen voor haar gestorven man (Gen. 38)
 - ▶ Zowel Tamar als Ruth kleden zich op en benaderen op verleidelijke manier een vaderfiguur om een zoon te krijgen.
 - ▶ Ze komen in hetzelfde geslachtsregister van David terecht.
 - ▶ Beiden worden zo redder van het zaad/nageslacht van Juda (→ 'de scepter zal van Juda niet wijken' Gen. 49:10)

Hoogtepunt in vers 13

- ▶ Opnieuw zegent de HERE
- ▶ Vs. 13: Toen nam Boaz Ruth en zij werd hem tot vrouw en hij ging tot haar in. En de Here schonk haar zwangerschap en zij baarde een zoon.

“De wolk boven het hoofd van Ruth en Boaz
is zwanger van genade,
en de bui barst in zegen los
boven hen in vers 13” (John Piper)

Waarom focus op Naomi?

▶ **Vers 14-17**

- ▶ Focus niet meer op Ruth of Boaz, maar op Naomi en het kind
- ▶ 1:21 'Mara' → → 4:17 'En de burinnen gaven het een naam, zeggende: Aan Noömi is een zoon geboren; en zij noemden hem Obed. Deze is de vader van Isai, de vader van David.'

→ **De HERE bracht een keer in haar lot**

Het is de HERE die schonk

- ▶ Het geschenk Ruth
- ▶ Het geschenk van de lossen/verwant Boaz
- ▶ Het geschenk van de zwangerschap en de geboorte van het kind (4:13)

Van leegte naar volheid

- ▶ Eerst de voortekenen/voorbereiding
 - ▶ Ruth is in goed gezelschap, wanneer de HERE de onvruchtbaarheid omkeert
 - ▶ Sara → Sarai
 - ▶ Rebekka (Gen. 25:21)
 - ▶ Rachel (Gen. 30:1 + 22-23) evt Lea (God opent haar schoot; Gen. 29:31)
 - ▶ Hanna
 - ▶ Vgl. **Gal. 4:27**: *Want er staat geschreven: Verheug u, gij onvruchtbare, die niet baart, breek uit en roep, gij die geen weeën kent; want talrijker zijn de kinderen der eenzame dan van haar, die een man heeft.*
-

Galaten citeert Jesaja 54

- ▶ 1Jubel, gij onvruchtbare, die niet gebaard hebt; breek uit in gejubel en juich, gij die geen weeën gekend hebt, want de kinderen der eenzame zijn talrijker dan de kinderen der gehuwde, zegt de Here. ²Maak de plaats voor uw tent wijd, en men spanne de kleden uwer woningen uit, wees er niet karig mee, maak uw touwen lang en sla uw pinnen vast. ³Want naar rechts en links zult gij uitbreiden en uw nageslacht zal de volken in bezit nemen en de verwoeste steden bevolken.
- ▶ ⁴Vrees niet, want gij zult niet beschaamd staan; word niet schaamrood, want gij zult niet te schande worden; ja, gij zult de schande van uw jeugd vergeten en aan de smaad van uw weduwschap niet meer denken. ⁵Want uw man is uw Maker, Here der heerscharen is zijn naam; en uw lossen is de Heilige Israëls, God der ganse aarde zal Hij genoemd worden.

Obed de losser

- ▶ Dood en leegte maakten plaats voor leven en volheid
- ▶ Obed is als een go'el: van 1:5 naar 4:15
- ▶ Dit herstel is als een opstanding
- ▶ *Vol ben ik heengegaan, maar leeg heeft mij de HERE doen **terugkeren** [sûb]*
- ▶ Hier zeggen de vrouwen over Obed: *'En hij zal uw ziel **verkwikken** [sûb] en u in uw ouderdom verzorgen; want uw schoondochter, die u liefheeft, heeft hem gebaard, zij, die u meer waard is dan zeven zonen.'* (4:15)

... die u liefheeft ...

- ▶ want uw schoondochter, **die u liefheeft**, heeft hem gebaard, zij, die u meer waard is dan zeven zonen.' (4:15)
- ▶ Ruth belichaamt het fundamentele ethisch principe van het volk:
*'Gij zult de Here, uw God, **liefhebben** met geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw kracht.'* (Deut. 6:5) ...en *'uw naaste **liefhebben** als uzelf: Ik ben de Here.'* (Lev. 19:18)
- ▶ O ironie:
*'Als een onder u geboren Israëliet zal u de vreemdeling gelden, die bij u vertoeft; gij zult hem **liefhebben** als uzelf, want gij zijt vreemdeling geweest in het land Egypte: Ik ben de Here, uw God.'* (Lev. 19:34)

De naam: Obed

- ▶ *4:17: En de burinnen gaven het een naam, zeggende: Aan Noömi is een zoon geboren; en zij noemden hem Obed.*
- ▶ Woordspeling v/d auteur: **Obed / dienstknecht**
(vgl woordspeling Naomi/Mara)
→ Hij is degene die zal voorzien, beschermen, zoals in Mal. 3:17:
 - ▶ Zij zullen Mij ten eigendom zijn, zegt de Here der heerscharen, op de dag die Ik bereiden zal. En Ik zal hen sparen, zoals iemand zijn zoon spaart, **die hem dient.** [hā ·ō ·bêd]
 - ▶ Vgl. ook: Obadja (dienstknecht van Yahweh) of Abdiël (dienstknecht van God) – Hier geen ‘God’: is ook voor Naomi

suspens

- ▶ en zij noemden hem Obed. **Deze is de vader van Isai, de vader van David.** (4:17)
- ▶ Zegenbede van 4:11 vervuld ... ‘**maak u een naam** in Israël’

‘In Gods voorzienigheid is de oprechte godsvrucht van alle hoofdpersonages beloond, en Gods plan voor Israël en haar koningen is vervuld’ (Daniel Block)

- ▶ Zie **Gen. 17:6**: ... Ik zal u uitermate vruchtbaar maken en u tot volken stellen, en **koningen** zullen uit u voortkomen.
-

suspens

- ▶ Wat een verrassing: Obed, grootvader van David
 - ▶ Aan het begin (1:2) lag al een hint: ... **Efratieten uit Betlehem in Juda** ...
 - ▶ Want vgl. 1 Sm.17:12: ‘David nu was de zoon van die **Efratiet uit Betlehem in Juda**, wiens naam was Isai, deze had acht zonen. In Sauls tijd was deze man reeds oud en hoogbejaard.’
- ▶ Zonder Ruth hield de lijn van Elimelech op, en de lijn van Boaz ... en was er geen David.

Geslachtsregister Ruth 4:17 en 18-22

- ▶ Duidelijk verband met voorafgaande – zie de namen Perez, Obed, Isai en David
- ▶ Zie eerder ook het verband met de vele namen in Ruth I
- ▶ De 10 namen hier: in contrast met de 10 onvruchtbare jaren in Moab
- ▶ Vervulling van de zegenbede uit 4:11-12
- ▶ Dubbele vermelding van David:
persoonlijk belang → van nationaal belang (eeuwig?)
- ▶ Onze beslissingen en daden, onze *hesed*, het heeft belang!

Het boek Ruth in Israëls grote verhaal

- ▶ Het boek Ruth slaat brug: Israël als stammenvolk → Israël als land/natie
- ▶ Dit boek toont de voortgang van het volk in hun land
 - ▶ De *hesed* van de hoofdpersonages legt de basis voor een redding die zich uitstrekt tot de einden van de aarde voor een verloren wereld

Geslachtsregister Christus

- ▶ Mt. 1: 42 mannen, 4 vrouwen
 - ▶ Tamar (Mt. 1:3) moeder van Perez, de 1e persoon in het geslachtsregister uit het boek Ruth
 - ▶ Rahab (Mt. 1:5): moeder van Boaz
 - ▶ Batseba (Mt. 1:6) – de vrouw uit wie Salomo werd geboren

Geslachtsregister Mt. 1 anders bekeken

- ▶ Tamar: baarde Perez door zwanger te worden van haar schoonvader
- ▶ Rachab: een hoer
- ▶ Ruth: de Moabietische ... zelfs niet uit het volk Israël
- ▶ Batseba: de vrouw met wie David overspel pleegde

- ▶ Gods wijsheid

- ▶ ***De boodschap van Gods goedertierenheid en verlossing***

Camerabeweging in het boek Ruth

- ▶ **Hfdst 1 - 3:** Naomi → Ruth → Boaz
- ▶ **Hoofdstuk 4:** Boaz → Ruth → Naomi
- ▶ Alle lichten uit: God is groot!

Lossen/verlossen

- ▶ Er is een Verlosser ...

- ▶ Kol.1:13 Hij heeft ons verlost uit de macht der duisternis en overgebracht in het Koninkrijk van de Zoon zijner liefde, 14 in wie wij de verlossing hebben, de vergeving der zonden.
- ▶ Tit.2: 11 Want de genade Gods is verschenen, heilbrengend voor alle mensen, 12 om ons op te voeden, **zodat wij, de goddeloosheid en wereldse begeerten verzakende, bezadigd, rechtvaardig en godvruchtig in deze wereld leven**, 13 verwachtende de zalige hoop en de verschijning der heerlijkheid van onze grote God en Heiland, **Christus Jezus, 14 die Zich voor ons heeft gegeven om ons vrij te maken van alle ongerechtigheid, en voor Zich te reinigen een eigen volk, volijverig in goede werken.**

Looft den HERE,
want Hij is goed,
want zijn goedertierenheid [*hesed*]
is tot in eeuwigheid
(1 Kron. 16:34)

